

ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН,
УПРАВЛІННЯ І БІЗНЕСУ
КАФЕДРА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Кваліфікаційна робота

Магістр

(рівень вищої освіти)

на тему: **«СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ
ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОГО УПРАВЛІННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
(на прикладі ТОВ «Торговий Дім «ФИНТРЕЙД»)»**

Виконав: студент 2 курсу, групи бзМзд
спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент
зовнішньоекономічної діяльності»

Воліченко А.О.

(прізвище та ініціали)

Керівник : д.е.н., проф. Фомішина В.М.

(прізвище та ініціали)

Рецензент: Арбузов А.Б.

Херсон 2021 року

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота освітнього рівня «магістр» на тему «Стратегія розвитку зовнішньоекономічних операцій підприємства на основі комплексного управління конкурентоспроможністю (на прикладі ТОВ «Торговий Дім «ФИНТРЕЙД»))» містить 117 сторінок, 28 таблиць, 23 рисунки, 42 формули. Перелік посилань нараховує 62 найменування.

Метою дослідження є: дослідження стратегій розвитку зовнішньоекономічної діяльності на основі управління конкурентоспроможністю.

Об'єктом дослідження є: процес стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємства.

Предметом дослідження є: теоретико-методичні засади та особливості стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

У роботі для досягнення поставленої мети було використано такі **методи дослідження**: прогнозування обсягів реалізації продукції при аналізі господарської (у тому числі і зовнішньоекономічної діяльності), теоретичні (аналіз, систематизація, узагальнення), табличний, графічний. Було застосовано статистичні методи дослідження числових даних: вертикальний (структура показників) та горизонтальний (динаміка показників) аналіз.

Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в діяльності, в пропозиціях щодо розширення номенклатури експорту та збільшенні конкурентних переваг за зовнішньому ринку підприємства.

Розроблені в кваліфікаційній роботі **рекомендації** щодо механізму реалізації стратегічного плану впровадження нової господарської одиниці у експортному портфелі підприємства – борошна та збільшення обсягу оборотного капіталу були представлені на розгляд керівнику підприємства, де було визнано можливість практичного застосування в майбутньому окремих заходів та пропозицій щодо впровадження.

Можливими напрямками продовження досліджень можуть бути стратегія розширення переробки продукції рослинництва на зовнішніх ринках.

Ключові слова: стратегія, управління, зовнішньоекономічна діяльність, зовнішні ринки, конкурентоспроможність, комплексне управління, зерновий ринок, аграрна продукція.

ABSTRACT

The magistrate project on the topic thesis «Strategy for the development of foreign economic operations of the enterprise based on complex management of competitiveness (the case of LLC «Trading House «FINTRADE «)» contains 117 pages, 28 tables, 23 figures, 42 formulas. The list of references includes 62 names.

The aim of the project is to study the strategies of foreign economic activity based on competitiveness management.

The research object is: the process of strategic management of enterprise competitiveness.

The subject of the study is theoretical and methodological principles and features of the strategy of foreign economic activity of the enterprise.

The project used the following **methods**: forecasting sales of products in the analysis of business (including foreign trade activities), theoretical (analysis, classification, generalization), spreadsheet, graphic. Statistical methods of numerical data was used: vertical (structure indicators) and horizontal (dynamic performance) analysis.

Conclusions and recommendations of work can find a specific implementation in proposals to expand the range of exports and increase competitive advantages in the foreign market of the enterprise.

Developed in the research paper **recommendations** for the mechanism of strategic plan implementation for the introduction of a new business unit in the product portfolio of the enterprise – flour and increase working capital were presented to the head of the company, which was considered the possibility of practical use in future individual measures and proposals for implementation..

The possible areas of further research can be the expand strategy of the processing of crop products in foreign markets.

Keywords: strategy, management, foreign economic activity, foreign markets, competitiveness, integrated management, grain market, agricultural products.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ	10
1.1. Роль та значення управління конкурентоспроможністю підприємства за умов глобалізації ринкових відносин	10
1.2. Концептуальні засади управління конкурентоспроможністю	22
1.3. Формування стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства при виході на зовнішній ринок	32
Висновки до розділу 1.....	42
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ТД «ФИНТРЕЙД»	44
2.1 Дослідження діяльності підприємства та його конкурентних позицій з використанням ЕОМ	44
2.2. Оцінка фінансово-економічної складової конкурентоспроможності діяльності підприємства ТОВ «ТД «ФИНТРЕЙД»	59
2.3. Аналіз конкурентоспроможності міжнародної діяльності підприємства ТОВ «ТД «ФИНТРЕЙД»	75
Висновки до розділу 2.....	83
РОЗДІЛ 3. ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ КОМПЛЕКСНОГО УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ	85
3.1. Розробка рекомендацій для формування умов розширення меж регіонального ринку борошна для підприємства	85
3.2. Формування організаційної структури зовнішньоекономічної діяльності підприємства	93
3.3. Оцінка шляхів розвитку конкурентоспроможності підприємства на зовнішніх ринках	100
Висновки до розділу 3.....	108
ВИСНОВКИ	109
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	112

ВСТУП

Актуальність теми. Конкурентоспроможність підприємства є однією з найважливіших категорій ринкової економіки і характеризує можливість та ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища. У зв'язку з цим обґрунтування підходів до її дослідження з метою подальшої розробки системи управління конкурентоспроможністю підприємств є необхідним. Ключове положення в економіці України посідають промислові підприємства. Це зумовлено тим значенням, яке має промисловість у структурі національної економіки. Тому проблеми підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств на внутрішньому і на міжнародних ринках є важливими як у сучасних умовах, так і в майбутньому. Особливої гостроти ця проблема набуває під впливом посилення інтенсивності конкуренції на окремих ринках, де підприємствам-виробникам продукції потрібно постійно відслідковувати зміни попиту, вартості сировинних ресурсів, а питання рентабельності активів прямо залежить від ступеня використання новітніх підходів у сфері стратегічного менеджменту та стратегічного маркетингу.

Управління конкурентоспроможністю підприємств являє собою адаптивний процес, протягом якого проходить коригування рішень на основі контролю й аналізу змін, що відбуваються у внутрішньому й зовнішньому середовищах. Управління конкурентоспроможністю підприємств має забезпечити максимальне використання виробничих потужностей й орієнтацію їх на задоволення потенційних вимог споживачів до конкурентоспроможної продукції.

Для створення системи управління конкурентоспроможністю підприємств необхідний чіткий, науково обґрунтований методологічний апарат, ядром якого має стати конкурентна стратегія підприємства, створена на основі поглибленого економічного аналізу та прогнозуванні з обов'язковою побудовою різноманітних моделей поведінки як усієї системи, так і окремих її підсистем.

В Україні законодавча база з питань конкурентоспроможності в економіці не є достатньо розвиненою [1-4].

Дослідження теоретичних основ та практичного застосування управління конкурентоспроможністю знайшли своє відображення в працях закордонних учених М. Портера, Й. Шумпетера, Райзберга Б. А., Ламбена Ж. Ж., Азоева Г. Л., Макконела К. Р., Брю С. Л., Фатхутдинова Р. та у працях вітчизняних учених Должанського І.З., Загорної Т. О., Іванова Ю. Б., Покропивного С.Ф., Карпенко Є. М., Збарського В. К. та ін. [5-18] - приділяється значна увага формуванню конкурентних переваг та конкурентоспроможності підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження стратегій розвитку зовнішньоекономічної діяльності на основі управління конкурентоспроможністю.

Із мети дослідження випливають такі **завдання**:

- теоретично обґрунтувати роль та значення управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах глобалізації;
- з'ясувати концептуальні засади управління конкурентоспроможністю;
- визначити методичні підходи до формування стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства при виході на зовнішній ринок;
- надати загальну економічну характеристику підприємства та його конкурентних позицій;
- оцінити фінансово-економічну складову конкурентоспроможності у діяльності підприємства;
- проаналізувати конкурентоспроможність міжнародної діяльності підприємства;
- визначити стратегічні альтернативи для формування умов розширення меж регіонального ринку борошна підприємства;
- сформувати організаційну структуру зовнішньоекономічної діяльності підприємства;
- оцінити шляхи розвитку конкурентоспроможності на зовнішніх ринках підприємства.

Об'єктом дослідження даної роботи є процес стратегічного управління конкурентоспроможністю підприємства.

Предмет дослідження – теоретико-методичні засади та особливості

стратегії розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й виконання завдань у роботі використано низку загальнонаукових і спеціальних методів, а саме: методи індукції та дедукції – для розгляду понять «стратегія» та «конкурентоспроможність»; спостереження й узагальнення – для визначення місця України на світовому зерновому ринку; статистичний та графічний методи – для аналізу позиції українських підприємств на світовому продовольчому ринку, причинно-наслідковий метод і метод експертної оцінки; методи системно-структурного аналізу, метод дисконтування.

Елементи наукової новизни. Наукова новизна дослідження полягає в теоретично-методичному обґрунтуванні та прикладному опрацюванні стратегії управління конкурентоспроможністю підприємства, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність.

Практична значущість. Висновки та рекомендації роботи можуть знайти конкретну реалізацію в діяльності ТОВ «ТД «ФИНТРЕЙД».

Апробація результатів роботи. Основні практичні результати дослідження доповідались на: V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Професійне становлення молоді в умовах інтеграційного розвитку України» із тезами: «Оцінка шляхів розвитку конкурентоспроможності підприємства на зовнішніх ринках»